

Î N C H E I E R E

21 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Maria Ghervas

Judecătorii

Iurie Bejenaru, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Compania de asigurări „Alliance Insurance Group” societate pe acțiuni,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Companiei de asigurări
„Alliance Insurance Group” societate pe acțiuni împotriva Companiei
internaționale de asigurări „Transelit” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu
Diana Gangan cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea dobânzii
de întârziere și a penalității de întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017, prin care au
fost respinse apelurile declarate de către Compania de asigurări „Alliance
Insurance Group” societate pe acțiuni și Compania internațională de asigurări
„Transelit” societate pe acțiuni și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Centru,
municipiul Chișinău din 31 mai 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 22 mai 2013, CA „Victoria Asigurări” SA a depus cerere de
chemare în judecată împotriva CIA „Transelit” SA cu privire la repararea
prejudiciului material, încasarea dobânzii de întârziere și a penalității de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 15 iulie 2012 în r-ul
Călărași, s. Bravicea, a avut loc un accident rutier, în care au fost implicate
automobilele de model Ford Fiesta, cu nr. de înmatriculare C PL 294 și
automobilul de model Ford Fiesta, cu nr. de înmatriculare C LZ 628, condus de
Diana Gangan.

Menționează că, în rezultatul accidentului rutier a fost distrus automobilul de
model Ford Fiesta cu numărul înmatriculare C PL 294, iar conform procesului-
verbal cu privire la contravenție administrativă din 16 iulie 2012, vinovat de
producerea accidentului rutier a fost recunoscut conducătorul automobilului de
model Ford Fiesta, cu nr. de înmatriculare C LZ 628, Diana Gangan, care a
încălcat prevederile pct. 45 alin. (1) lit. b) și d) din Regulamentul circulației rutiere,

fiindu-i aplicată sancțiune contravențională sub formă de amendă conform prevederilor art. 242 alin. (1) din Codul contravențional.

Invocă că, la momentul producerii accidentului, persoana vinovată de producerea accidentului deținea polița de asigurare de răspundere civilă auto internă (RCA) seria AK nr. 0156201 din 02 iulie 2012, eliberată de CIA „Transelit” SA, pentru perioada de asigurare 02 iulie 2012 – 01 iulie 2013, iar autoturismul de model Ford Fiesta, cu nr. de înmatriculare C LP 294 era asigurat CASCO de către CA „Victoria Asigurări” SA în baza contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor și a poliței de asigurare nr. 293/12/AK din 20 aprilie 2012.

Relevă că, la data de 26 iulie 2012, cu participarea reprezentantului CIA „Transelit” SA a fost întocmit procesul-verbal de constatare a daunelor, prin care s-a stabilit că, automobilul a fost distrus (pagubă totală), iar în baza raportului de daune nr. CPL 294 din 20 august 2012 a fost emis ordinul nr. 975 din 20 august 2012, prin care s-a aprobat despăgubirea de asigurare în mărimea sumei asigurate minus franșiza, care în baza calculelor constituie suma de 113 530,03 lei.

Astfel, susține că, suma în mărime de 67 485,57 lei a fost transferată în beneficiul ÎM „Credit Rapid” SRL (beneficiar în cazul distrugerii), iar suma de 46044,46 lei în beneficiul Galinei Popov (asigurată).

Consideră că, întrucât asigurătorul CA „Victoria Asigurări” SA a acoperit prejudiciul, conform contractului de asigurare facultativă, este în drept să adreseze o acțiune de preluare a riscului asiguratului împotriva asigurătorului de răspundere civilă auto CIA „Transelit” SA privind încasarea sumei achitate.

Afirmă că, la data de 08 noiembrie 2013, s-a adresat la CIA „Transelit” SA cu o cerere, prin care a solicitat transferarea sumei despăgubirii de asigurare în mărime de 113 530,03 lei în termen de 10 zile din data recepționării pretenției, însă aceasta nu a fost executată.

Solicită încasarea din contul CIA „Transelit” SA în beneficiul său a sumei de 113 530,03 lei, cu titlu de prejudiciu material și a dobânzii de întârziere în mărime de 6298,70 lei, calculată conform prevederilor art. 619 din Codul civil pentru perioada 08 decembrie 2012 – 08 mai 2013, precum și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei reclamanta și-a majorat pretențiile, solicitând încasarea din contul CIA „Transelit” SA a sumei de 113 530,03 lei, cu titlu de prejudiciu material, a dobânzii de întârziere în mărime de 42 279,82 lei pentru perioada 08 decembrie 2012 – 15 decembrie 2015 și a penalității de întârziere în mărime de 138 279,54 lei, calculată conform prevederilor art. 6 alin. (6) al Legii nr. 407 din 06 aprilie 2007 cu privire la asigurări, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia Camerei Înregistrării de Stat din 12 octombrie 2015 cu privire la înregistrarea modificărilor denumirea CA „Victoria Asigurări” SA a fost modificată în CA „Alliance Insurance Group” SA.

Prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 28 octombrie 2013 a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea pârâtei, Diana Gangan.

Prin hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 31 mai 2016 a fost admisă parțial acțiunea și au fost încasate de la CIA „Transelit” SA suma de 78950 lei, cu titlu de prejudiciu material și cheltuielile de judecată, compuse din 2 368,50 lei - taxa de stat și 7 000 lei – cheltuieli de asistența juridică. În rest acțiunea a fost respinsă.

Prima instanță încasând suma de 78950 lei, cu titlu de prejudiciu material și-a argumentat concluzia prin faptul că, reieșind din raportul de expertiză nr. 2836 din 13 martie 2015, întocmit de către Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al IGP al MAI, prejudiciul material cauzat automobilului de model Ford Fiesta cu nr. de înmatriculare C PL 294 constituie suma de 78 950 lei, însă suma de 113 530,03 lei solicitată de către reclamant este exagerată și neîntemeiată, la baza căreia a fost pus raportul de evaluare nr. 85 din 14 august 2012, întocmit de către SC „Biroul de expertize Independente” SRL, care este o societate comercială iar expertul evaluator, Ion Ciorbă nu este inclus în Registrul de stat al experților atestați de către Ministerul Justiției al RM, nu posedă licență de activitate și nu a fost somat de răspunderea penală pe care o poartă în cazul prezentării cu bună știință a unui raport de expertiză fals.

Respingând cerința cu privire la încasarea penalității de întârziere, prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, plata penalităților rezultată din obligația asigurătorului de achitare a primei de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto nu urmează a fi antrenată din considerentul că, suma obligației pecuniare nu a fost certă și exigibilă, prin urmare, nu este temei de aplicare a prevederilor art. 6 alin. (6) din Legea nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări.

Prima instanță respingând cerința cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și-a argumentat concluzia prin faptul că, cuantumul prejudiciului material nu era cunoscut, cert și exigibil, astfel, pârâtei nu-i este imputabilă calcularea și încasarea dobânzii de întârziere, mai mult, în speță nu s-a constatat vina acesteia referitor la încălcarea termenului de plată a despăgubirii de asigurare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017 au fost respinse apelurile declarate de către CA „Alliance Insurance Group” SA și CIA „Transelit” SA și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 13 aprilie 2017, CA „Alliance Insurance Group” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretențiilor înaintate și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate și ilegale, deoarece au fost aplicate eronat normele de drept material și, anume, a fost interpretată eronat legea.

Menționează că, instanțele de judecată greșit au concluzionat că, lipsesc temeiuri de încasare a dobânzii de întârziere și a penalității de întârziere, interpretând eronat legea materială relevantă speței cu privire la aprecierea și încasarea prejudiciului material.

Consideră eronată concluzia instanțelor de judecată precum că, în speță nu sunt aplicabile prevederile art. 6 alin. (6) ale Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, pentru a calcula penalitatea și dobânda de întârziere, deoarece în ședința de judecată s-a stabilit că, autovehiculul deteriorat este cu daună totală iar reparația acestuia va costa mai mult decât costul autovehiculului și, respectiv, nu este rentabil pentru reparații.

În acest sens, relevă că, conform prevederilor art. 23 alin. (1) ale Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, despăgubirea pentru avarierea sau distrugerea autovehiculului nu poate depăși nici una din următoarele valori: a) valoarea pagubei real suportate; b) diferența dintre valoarea autovehiculului la data producerii accidentului și valoarea rămasă și c) limita despăgubirii prevăzută de prezenta lege.

Astfel, invocă că, instanțele de judecată nu au stabilit care este valoarea pagubei reale, deoarece actele de constatare a pagubei nu relevă prejudiciul real cauzat în sumă de 112 899 lei conform raportului de evaluare nr. 85 din 14 august 2012.

Relevă că, conform pct. 20 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 3 din 30 martie 2009 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației la soluținarea litigiilor ce decurg din asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule, în cazul în care, la data producerii accidentului de autovehicul, persoana păgubită are încheiat un contract de asigurare benevolă de bunuri (CASCO), pentru bunurile avariate sau distruse prin accidentul de autovehicul ea va fi despăgubită în temeiul aceluși contract (art. 22 alin. (11) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006). Ca urmare, asigurătorul ce a acoperit prejudiciul conform contractului de asigurare benevolă este în drept să adreseze o acțiune de preluare a riscului asiguratului împotriva asigurătorului de răspundere civilă auto privind încasarea sumei achitate, care nu va depăși limitele prevăzute de art. 14 din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006. Instanțele de judecată urmează să facă distincție între acțiunea de regres și preluarea de către asigurător a drepturilor asiguratului (subrogare). Astfel, acțiunea de regres presupune dreptul asigurătorului, în cazurile prevăzute de art. 29 din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006, de a înainta împotriva autorului prejudiciului o acțiune privind restituirea despăgubirii plătite persoanei vătămate. Preluarea de către asigurător a drepturilor asiguratului (subrogarea) este reglementată în art. 1329 Cod civil, art. 17 alin. (3) din Legea cu privire la asigurări și vizează dreptul asigurătorului care a plătit despăgubirea de asigurare de a prelua, în limitele acestei sume, dreptul la creanță pe care asiguratul sau o altă persoană care a încasat despăgubirea de asigurare îl deține în raport cu terțul responsabil de producerea pagubei, dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Astfel, în asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul este subrogat, în limitele despăgubirii de asigurare plătite, în toate drepturile asiguratului contra persoanelor care poartă răspundere de producerea pagubei, iar conform pct. 38 din Hotărârea explicativă enunțată, la determinarea despăgubirii de asigurare în cazul avarierii sau distrugerii autovehiculului, instanțele de judecată vor face distincție între

mărimea despăgubirii de asigurare în cazul distrugerii bunului și mărimea despăgubirii de asigurare în cazul avarierii lui. Astfel, în cazul distrugerii autovehiculului, pătimitul va beneficia de o despăgubire de asigurare echivalentă valorii bunului până la data producerii cazului asigurat, iar în situația avarierii bunului, despăgubirea va fi egală costului cheltuielilor necesare pentru restabilirea automobilului în situația în care acesta se afla până la momentul producerii cazului asigurat (adică în valoare egală cu cheltuielile de refacere).

Afirmă că, despăgubirea de asigurare achitată de asigurător pentru avarierea bunului trebuie să fie egală valorii părților componente sau a pieselor care urmează a fi înlocuite, determinate prin deducerea uzurii din costul lor la momentul producerii accidentului. Diferența de cost, rezultată din prețul pieselor și materialelor până la momentul accidentului și cel după producerea lui, va fi achitată de către partea vinovată de comiterea accidentului, circumstanță care se conformă principiului reparației integrale a prejudiciului, prevăzut de art. 14 alin. (1) din Codul civil, însă instanțele de judecată nu au ținut cont de aceste prevederi.

Susține că, prevederile art. 14 alin. (2) din Codul civil reglementează expres că, se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv). În conținutul prejudiciului efectiv sunt incluse: cheltuielile pe care o persoană lezată într-un drept le-a suportat real la momentul intentării acțiunii sau care urmează să fie suportate la restabilirea dreptului încălcat, adică cheltuielile suplimentare. La prejudiciul efectiv sunt atribuite și pagubele rezultate din pierderea sau deteriorarea bunurilor, deoarece și în acest caz de asemenea sunt suportate cheltuieli.

Relevă că, conform prevederilor art. 1398 din Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial. De asemenea, pentru apariția răspunderii delictuale este necesar existența unui fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale este componenta delictului civil. La rândul său, componenta delictului civil constituie o totalitate de elemente formulate, necesare și suficiente pentru răspunderea delictuală. Componenta delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă, prejudiciu și vinovăție. Acestea sunt niște condiții generale necesare pentru existența răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală.

Menționează că, conform pct. 45 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 3 din 30 martie 2009 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației la soluționarea litigiilor ce decurg din asigurarea obligatorie de răspunderea civilă pentru pagubele produse de autovehicule, alegerea unității de specialitate, care urmează să stabilească cheltuielile de reparație sau de înlocuire a părților sau pieselor avariate, este lăsată la latitudinea părților.

Susține că, în ședința de judecată s-a stabilit cu certitudine faptul că, conform raportului de constatare, suma prejudiciului real cauzat este de 112 899 lei, ceea ce constituie deteriorarea autovehiculului mai mult de 75%, astfel,

concluzia instanțelor de judecată referitor la prejudiciul material o consideră eronată și care contravine prevederilor art. 14 din Codul civil, deoarece nu stabilește prejudiciul real cauzat.

Relevă că, conform prevederilor art. 23 din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, prejudiciul real cauzat poate fi stabilit de către unitatea de specialitate la care autovehiculul dispune de garanție.

Califică ca eronată concluzia primei instanțe precum că, intimatului nu i se poate imputa plata dobânzii de întârziere pe motiv că, acesta nu a recunoscut quantumul daunei propuse și a criticat mărimea acesteia.

La fel, consideră că, prima instanța eronat a aplicat prevederile art. 617 alin. (5) din Codul civil, deoarece prestația nu a avut loc anume din vina debitorului (intimatului) și nu din cauza unor împrejurări neimputabile acestuia, or, intimatul a ignorat orice cerință în vederea executării prestației imputabile.

Susține că, în conformitate cu prevederile art. 619 din Codul civil și utilizând site-ul <http://calc.ilba.md/> a fost calculată dobânda de întârziere în sumă de 42 279,82 lei pentru perioada 08 decembrie 2012 – 15 decembrie 2015.

De asemenea, invocă că, conform pct. 33 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 3 din 30 martie 2009, asigurătorul este obligat să achite despăgubirea de asigurare în termenele stabilite prin Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006, în caz contrar, acesta va fi obligat să achite și penalitățile corespunzătoare. Astfel, la soluționarea pretențiilor ce țin de încasarea penalităților rezultate din încălcarea de către asigurător a termenului de plată a despăgubirii de asigurare, instanțele de judecată urmează să stabilească corect momentul, la care asigurătorul trebuie să o achite. Asigurătorul este obligat să plătească despăgubirile în termen de 10 zile calendaristice de la data finalizării dosarului de daune. Termenul la care acesta urmează să finalizeze dosarul de daune este prevăzut de art. 19 al Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006. Totodată, la calcularea acestui termen, instanțele de judecată vor ține cont și de prevederile art. 28 alin. (2) din Legea enunțată, care instituie un termen de 5 zile calendaristice de la finalizarea dosarului de daune pentru prezentarea asigurătorului a obiecțiilor referitor la suma despăgubirii și de 5 zile pentru soluționarea ei.

Susține că, conform prevederilor art. 6 alin. (6) ale Legii nr. 407 din 27 decembrie 2006 cu privire la asigurării și pct. 36 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 3 din 30 martie 2009, în caz de încălcare a termenului de plată a indemnizației de asigurare sau a despăgubirii de asigurare din vina asigurătorului, acesta va plăti asiguratului, beneficiarului asigurării și/sau păgubitului, pentru fiecare zi de întârziere penalitate de 0,1% din suma indemnizației sau despăgubirii și în caz de litigiu judiciar, penalitatea de 0,1% fiind aplicabilă doar perioadei de până la emiterea hotărârii judecătorești.

Astfel, consideră că, din contul intimatului urmează a fi încasată penalitatea de întârziere în sumă de 138 279,54 lei, calculată pentru 1218 zile din momentul producerii accidentului rutier.

Prin referința depusă la data de 06 iunie 2017 CIA „Transelit” SA a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost declarat în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilită cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către CA „Alliance Insurance Group” SA nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către CA „Alliance Insurance Group” SA, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul CA „Alliance Insurance Group” SA ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Compania de asigurări „Alliance Insurance Group” societate pe acțiuni se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic